

T.C.
ÇEVRE VE ŞEHİRCİLİK BAKANLIĞI
Strateji Geliştirme Başkanlığı

Sayı :30824082-610 128732

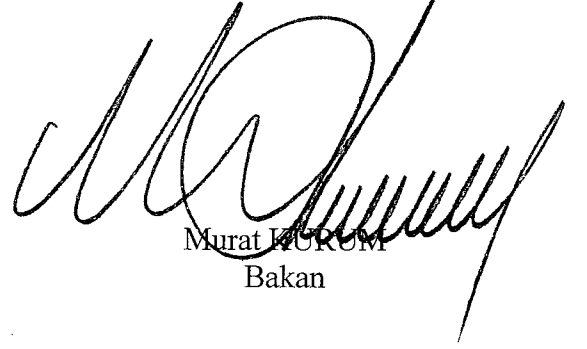
Konu :Yazılı Soru Önergeleri

24 Haziran 2020

TÜRKİYE BÜYÜK MİLLET MECLİSİ BAŞKANLIĞINA

Milletvekillerimiz tarafından şahsıma yöneltilen ve ilişik listede; TBMM Esas numaraları ve konuları belirtilen yazılı soru önergeleri incelenmiş olup, söz konusu önergelerde yer alan hususlara ilişkin cevaplarımız ekte sunulmuştur.

Bilgilerinizi ve gereğini arz ederim.

Murat KURUM
Bakan

EK:

-Liste (1 Adet- 9 Sayfa)

-Cevap Yazısı (72 Adet, 161 Sayfa)

7/29529

**DIYARBAKIR MİLLETVEKİLİ
SAYIN HİŞYAR ÖZSOY'UN
TBMM 7/29529 ESAS SAYILI
YAZILI SORU ÖNERGESİNE
İLİŞKİN SORULAR VE CEVABI**

SORULAR

Diyarbakır ilimizde, Valilik tarafından 6 Eylül 2015 - 27 Ocak 2016 tarihleri arasında altı defa sokağa çıkma yasağı ilan edilmiş ve kent ablukaya alınmıştır. 10 Mart 2016'da Sur'daki operasyonların tamamlandığı Valilikçe kamuoyuna duyurulmasına rağmen abluka beş mahallede halen devam etmektedir. 16 Ağustos 2015 tarihinden itibaren 11 il ve 49 ilçede uygulanmış olan ablukalar ardında derin bir toplumsal ve kentsel yıkım bırakmıştır.

UNESCO Dünya Kültür Mirası listesinde yer alan Diyarbakır'ın merkez Sur ilçesinde, çatışmalar sonrası Cevatpaşa, Fatihpaşa, Dabanoğlu, Hasırlı, Cemal Yılmaz ve Savaş Mahallesi'nin tamamı Mart 2016'da Bakanlar Kurulu kararıyla riskli alan ilan edilerek, 6 bin 300 parsel "acele kamulaştırma" kapsamına alınmıştır. Çevre ve Şehircilik Bakanlığı, evleri acele kamulaştırma kapsamına alıncan vatandaşlara, mülklerinin yerine karşılık tazminat, evlerinin bedeli üzerinden geri kalanını ödemek koşuluyla TOKİ'den ev ya da yıkılan mülklerinin yerinde yapılacak yeni evlere mülkün ederinin üzerinden geri kalanını ödemek şartıyla ev olmak üzere üç seçenek sunmuştu. Ancak Bakanlık sözleşmenin üzerinden 3 yıl geçtikten sonra yıkılan mülklerinin yerine yapılacak yeni evlere mülkün ederinin üzerinden geri kalanını ödemek şartıyla ev seçeneğini kabul edenlerle yaptığı sözleşmeyi evlerinin yerine dükkân yapıldığı gerekçesiyle tek taraflı olarak feshetmiştir. Bakanlığınız, hak sahiplerine feshedilen sözleşmeye karşılık tek taraflı bir sözleşme sunarak farklı ilçe ve semtlerde bulunan TOKİ konutlarından kura çekimi ile ederinin üzeri tamamlanarak konut verebileceklerini duyurmuştur.

Bu bağlamda;

- 1) 3 yıl önce yapılmış olan sözleşmeler neden tek taraflı iptal edilmiş ve yeni bir sözleşme dayatılmıştır?
- 2) Resmi gerekçeli karar neden açıklanmıyor? Mülk sahipleri neden yıllardır mağdur edilmektedir?
- 3) Yaşam alanı olan bu yerler çatışmalı bölgede kalmadığı halde neden alelacele kamulaştırılmış ve yıkılmıştır? Yaşam alanı olan bu bölgeyi yıkarken yerine evler yapılacağı söylendiği halde neden evler değil de iş yerleri inşa edilmiş ve bu bölge yaşam alanı olmaktan çıkarılıp kanunsuzca ticari alan haline dönüştürülmüştür?
- 4) Kamulaştırma yaparken metrekaresi ucuz bir şekilde hesaplanırken, şimdi satışlarda maliyet pay oranı yüksek diyerek neden fahiş fiyatlara satılmak istenmektedir? Bu kamulaştırma sonucunda mülk sahiplerinin mağduriyeti giderilecek midir?
- 5) Tarihi Diyarbakır evlerinin mimarisi ve yapı malzemesi bilinirken neden kentin dokusuna uygun değil de betonarme yapılar inşa edildi?
- 6) Sit alanında yıkım ve yapım faaliyetlerinin tümünün koruma kurullarının denetiminde olması gerekirken neden bu kurallara riayet edilmedi? Kentin dokusunu ve tarihini yok etmek suç değil midir?
- 7) Diyarbakır Suriçinde, Saraykapı ve Mardinkapı arası sit alanı iken çift şeritli asfalt yol yapılmasının sebebi nedir? Bu bir suç değil midir?
- 8) Çatışmalar 3 yıl önce bitmiştir. Yasaklı olan mahallelerde yasak ne zaman kalkacak? Yasağın kalkmamasının sebebi sit alanı olan yerlerde hala inşaatların yapılması mıdır?
- 9) Güvenlik güçleri ve Çevre ve Şehircilik çalışanlarının tarihi yapılarda define kazıları yaptıklarına dair iddialardan haberdar mısınız?

10) 2018 yılından itibaren mağdur ailelerin kira yardımlarının kesildiğine dair iddialar vardır? Kira yardımları kesilmiş midir“?

11) Evleri yıkılmış, kira yardımları kesilmiş yoksul vatandaşların mağduriyetini kim nasıl giderecek?

CEVAP

Diyarbakır İli Suriçi Bölgesi'nde 2016 yılında terör olaylarının bitimini müteakip Bakanlığımızca yeniden yapım/onarım/proje iş ve işlemlerine ivedi olarak başlanılmıştır. Bu kapsamda öncelikle vatandaşlardan talep toplama bağlamında ön sözleşme yapılmış olup, rezerv konut alanlarında ve Suriçi bölgesinde yapımı tamamlanan konutlardan talep eden hak sahipleri ile kesin sözleşme aşamasında belirlenen birim fiyat esaslı ile yeniden sözleşme imzalanmıştır.

Uzlaşma görüşmeleri 2016 Ocak ayından itibaren gelinen tarih itibarıyla sürdürülmekte olup; vatandaşların talepleri yönünde Bakanlığımızca uzlaşma görüşmelerinde 4 ayrı alternatif sunulmuştur. Suriçinde konutunun Bakanlıkça yapılması, Koruma Amaçlı İmar Planı ve alt ölçek planlarında belirlenen yapılanma koşulları doğrultusunda kendi konutunu yapabilme, yıkılan konutunun m²'si kadar Rezerv konut alanında yeni yapılan konutlardan ücretsiz alabilme, (Büyük konut istemesi halinde aradaki farkı; maliyetinin %30 altında, 120 ay vade ve sıfır faiz alabilme imkanı), taşınmazın nakdi bedelini alabilme seçenekleriyle uzlaşma görüşmeleri devam etmekte olup, gelinen tarih itibarı ile 5629 hak sahibi ile uzlaşma sağlanmış olup, Bakanlığımızca rezerv konut alanları ile bölgede yapımı tamamlanan konutlar *“Bakanlığımızın Suriçinde yapacağı konutlardan almak istiyorum”* ve *“Rezerv konut alanından konut istiyorum”* uzlaşma seçeneğini tercih eden hak sahiplerine arz edilmiştir.

Hak sahipliği tespiti ve uzlaşma görüşmeleri kapsamında 7133 hak sahibi ile görüşme yapılmış olup, terörden zarar gören vatandaşlarımıza Bakanlığımız, Diyarbakır Valiliği ve Sur İlçe Kaymakamlığınca yaklaşık 130 milyon Türk Lirası kira, eşya yardımı ve SYDV ödemesi yapılmıştır.

Bakanlar Kurulu Kararı ile alınan acele kamulaştırma çalışmalarına ilişkin olarak alanın “riskli alan” olması, alan içinde bulunan yapıların can ve mal güvenliği açısından risk teşkil etmesi sebebiyle, taşınmazların tahliyesinin ve yıkımının ve akabinde yeni yapıların yapımının bir an önce başlatılması ve bitirilmesinin zaruri olması, terör örgütü mensuplarınca zarar verilen konut ve işyerleri sebebiyle yaşanan mağduriyetlerin ivedilikle giderilmesi, alanda anlaşma sağlanan parsellerde altyapı uygulamalarına başlanılmış olması ve altyapı uygulamalarının bütüncül bir şekilde gerçekleştirilebilmesi amaçlarıyla acele kamulaştırma kararı alınmış, ancak bölgede hak sahibi vatandaşlar ile uzlaşma görüşmeleri yapılarak anlaşma sağlananlara yönelik kamulaştırma işlemi tesis edilmiştir. Diyarbakır Suriçi Koruma Amaçlı İmar Planı; 2012 yılında Diyarbakır Kültür Varlıklarını Koruma Bölge Kurulunun uygun görüşüyle Diyarbakır Büyükşehir Belediyesince onaylanarak yürürlüğe girmiştir. Bakanlığımızca bölgede yapılan tüm çalışmalarda koruma amaçlı imar planı ve uygulama hükümleri esas alınarak işlem tesis edilmekte olup, imar planındaki nüfus kararlarına göre konut ve ticaret birimleri inşa edilmektedir.

Bölgedeki tüm uygulamalara ilişkin olarak 2012 yılında Diyarbakır Büyükşehir Belediyesince hazırlanan söz konusu koruma amaçlı imar planı ve uygulama hükümleri kapsamında, çöküntü alanı haline gelen bölgede, gerekli mühendislik hizmeti alınmaksızın, geleneksel dokuya aykırı kaçak ve ruhsatsız (8818 adet yapının %90'ı) şekilde inşa edilen yüksek katlı binaların yerine geleneksel dokuya uygun, avlulu tarzda az katlı yapılaşmaların oluşturulması suretiyle tehlike arz eden yüksek yapılarda ikamet eden nüfus sayısında azalmaya gidilmesine ve muhtemel bir afet durumunda can ve mal kaybının en aza indirilmesine yönelik kararları da içermektedir.

Diğer taraftan, Suriçi'nin güneydoğu kesimindeki mahallelerde başlayan terör olayları sonucu toplam 3695 adet bağımsız birim yıkılmıştır. Terör örgütünün illegal faaliyetleri sonucunda Suriçi Bölgesi'nde özel mülkiyet konutları ve ticaret birimleri ile kültürel değere sahip tarihi ve tescilli yapıların birçoğu yoğun hasar almış veya yıkılmıştır.

Ayrıca, alanda terör olayları nedeniyle onlarca kilometrelik altyapı ağı zarar görerek kullanılamaz hale gelmiştir. 2016 yılında terör olaylarının bitimini müteakip Bakanlığımızca yeniden yapım/onarım/proje iş ve işlemlerine ivedi olarak başlanılmıştır. Tüm iş ve işlemlerde öncelik olarak 2012 yılında Diyarbakır Kültür Varlıklarını Koruma Kurulu'nun uygun görüşüyle Diyarbakır Büyükşehir Belediye Meclisi tarafından onaylanarak yürürlüğe giren koruma amaçlı imar planına uygun olarak yapılmış olup, Bakanlığımızca alandaki çalışmalar hassasiyetle sürdürülmektedir.

